

MIGRACIÓN E REFUXIO

DEREITOS SEN FRONTEIRAS: **Á PROCURA** **DUNHA VIDA MELLOR**

Yacu e Amaru, á procura dunha vida mellor

Ola!

Somos Yacu e Amaru, nacemos no Ecuador (Yacu es niño e Amaru es niña). En quechua, Amaru quere dicir "sabedoría" e Yacu significa "auga". Vivimos en España desde hai xa uns cantos anos. Gustaríanos contarvos a nosa historia para que vos sexa máis fácil entender o que significa ter que abandonar o teu lar e ir vivir a outro lugar á procura dunha vida mellor. Moitas persoas fano porque queren e outras por necesidade ou obrigadas polas circunstancias. Coñeceredes algunhas delas e proporarvos diferentes actividades.

Nosos pais e avós son da Amazonia ecuatoriana, de Napo. Alí viviron moitos anos até que noso papá decidiu ir a Quito, que é a capital do Ecuador, á procura dunha vida mellor. Esta primeira mudanza non foi nada fácil para eles, porque estaban acostumados ao campo e ao veredor das terras amazónicas. Tiveron que aprender a se mover pola cidade, buscar traballo e loitar para se facer un sitio e poder comer cada día.

Cando éramos bebés, meus pais decidiron ir vivir a España para nos ofrecer unha mellor educación e máis posibilidades de traballo. Da viaxe do Ecuador a España, papá e mamá contánnos que temían que non lles deixasen cruzar a **fronteira**. Tiveron sorte e puideron entrar sen problemas.

Os primeiros anos resultaron bastante difíciles para miña mamá e meu papá, xa que non tiñan **permiso de traballo** e todo era moi complicado. Aquí tiñamos meu tío Walter vivindo e traballando desde había xa uns cantos anos. El axudounos moito, xa que nos acolle na súa casa e axudou meus pais a tramitaren os permisos para poder traballar. Finalmente, despois de anos de loita, varios avogados e moita inquietude, ambos obtiveron os permisos de traballo e a **residencia**, e a nosa vida foi máis estábel.

Sabes o que significan as palabras en vermello? Pregunta ao teu profesor ou profesora, ou consulta o glosario que encontrarás no final da proposta de actividades.

ACTIVIDADE*

Que vos pareceu a historia de Yacu e Amaru? É moi probábel que coñezades persoas que vivisen situacións semellantes. Propómosvos que comentedes na aula os temas que aborda esta historia.

Que nos contan Yacu e Amaru? Coñecedes persoas que pasasen por situacións similares?

Credes que é o mesmo vivir na cidade que no campo ou nunha zona rural? Por que? É fácil mudar de país? Que dificultades hai que enfrontar? Con que axudas podedes contar?

* Máis indicacións para realizar o debate na guía didáctica

Que son as fronteiras? Existen fronteiras no voso país? Poden ser cruzadas facilmente? Coñecedes diferentes tipos de fronteiras? Todas as fronteiras son visíbeis?

Cales son as dificultades que mencionan Amaru e Yacu? Por que din que o que máis temían seus pais era cruzar a fronteira? Por que din que tiveron sorte?

Propómosvos agora indagar sobre os significados que pode ter a palabra **fronteira** e buscar imaxes que mostren diferentes tipos de fronteira e que, ao voso parecer, representen mellor o que este concepto significa. Podedes facer unha colaxe con todas as imaxes e pór un título cunha frase que explique o que representan.

Convidámosvos a erguer a vosa voz e facela chegar ás redes sociais para vos sumar ás de moitas persoas que, desde alí, xuntan as súas forzas para defender os dereitos das persoas en movemento.

Compartide as vosas conclusións, opinións, informacións e mensaxes que vos parezan relevantes utilizando etiquetas ou hastags (#). En seguida, suxerímosvos algúns dos máis utilizados nas redes sociais ao nivel estatal e internacional

*#RefugeesWelcome #Refugee
#YoAcojo #OpenTheBorders
#MigrantsRights
#Bloqueados #StopDeportations*

E o noso:

#DerechosEnMovimiento

Investigade en casa se tedes parentes ou persoas que coñezades que decidisen ir vivir lonxe do seu lar, ou que viñesen doutra vila, cidade, país, etc.

Preguntade por qué razón tomaron a decisión de mudar de lugar de residencia. Se é o voso caso, podedes responder tamén! Podedes utilizar este guión para reunir a información sobre as persoas que entrevistades.

> Onde naciches?

> De onde é a túa familia?

> Por que a túa familia decidiu emigrar?

> Como te/vos sentistes ao tomar a decisión? Por que?

> Pudeches/puiderdes decidir libremente se marchabades ou non? Por que?

> Como te/vos organizastes para facer a viaxe?

> Alguén ou algo dificultou a partida? En caso afirmativo, quen ou que foi?

> Como te/vos acolleron no novo país / na nova cidade?

> Volverías/volveríades repetir a experiencia? Por que?

> Que achas/achades en falta da túa/vosa cidade/país?

Amina e ascausas ambientais

Amina

Ola, eu son Amina. Yacu e Amaru dixéronme que estades a investigar sobre desprazamentos e migracións entre as persoas do voso ambiente...

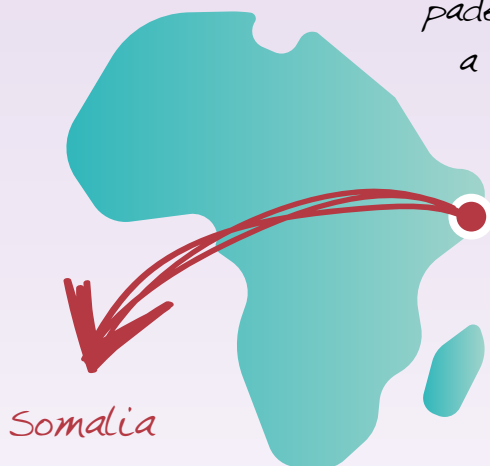
ACTIVIDADE

Investigastes o que é unha fronteira e se tedes parentes que emigrasen para outro país?

Compartide na aula a información que reunistes en casa sobre persoas coñecidas que emigrasen. Case nunca é fácil tomar a decisión de marchar, non é? E os motivos adoitan ser moi distintos:

- ✓ Cales foron os motivos da súa marcha?
- ✓ Como se sentiron ao ter que emigrar?
- ✓ Puideron escoller libremente emigrar ou non?
- ✓ Como vos acolleu a xente cando chegaron?

Como vistes, motivos para deixar o lugar de orixe hai moitos. Deixade que me presente e que vos conte tamén a miña historia. É esta!

Como vos dicía, o meu nome é Amina. En árabe significa "veraz", "sincera". Nacín en Somalia. Sabedes onde está situado o meu país? Direivos que está no Corno da África. Na miña rexión padecemos ciclicamente secas agudas que afectan a vida de millóns de persoas. Como sabedes, a auga é fundamental para vivir, necesítalas desde que acordas até que vas durmir. Somalia é un deses países que se ven afectados pelas secas.

En 2011 houbo unha grande seca que provocou o desprazamento de máis de 135.000 persoas naquel mesmo ano. A inicios de 2016, a FAO volveu alertar sobre a situación de seca que podía afectar 4,7 millóns de somalís. Á diferenza das inundacións e dos terremotos, que ocorren subitamente, a seca esténdese no tempo e esgota os solos e as reservas de auga, até que se chega a unha situación desesperada: debes abandonar o lugar onde vives para ir a outro lugar onde teñas acceso á auga.

ACTIVIDADE

- ✓ Cal é o tema principal da historia que vimos?
- ✓ Que é o que máis vos chama a atención do vídeo? Por que? Como vos sentistes?
- ✓ Que fariades nunha situación como esta?
- ✓ Credes que noutros lugares do mundo ocorren situacións similares? Que outras causas poden ter?
- ✓ A mudanza climática provoca desastres naturais? Quen é responsábel pola mudanza climática?

Imos falar de catástrofes naturais que provocan o desprazamento de poboacións e que ocorren por distintas causas (mudanza climática, deforestación, terremotos, inundacións, desertización, esgotamento de recursos, etc.).

Para terdes unha idea, convidovos a ver un vídeo sobre as noticias que se emitían sobre o meu país en 2011, e despois poderedes comentalas.

SOMALIA, O REGO E A VIOLENCIA DE XÉNERO, UNHA TRAXEDIA HUMANA: youtu.be/cWnGrTevTZo

Para saber un pouco máis, presentámosvos a Alba e a Lidia, dúas mulleres de países distintos que nos falan da situación que están a vivir por causa dunha catástrofe natural:

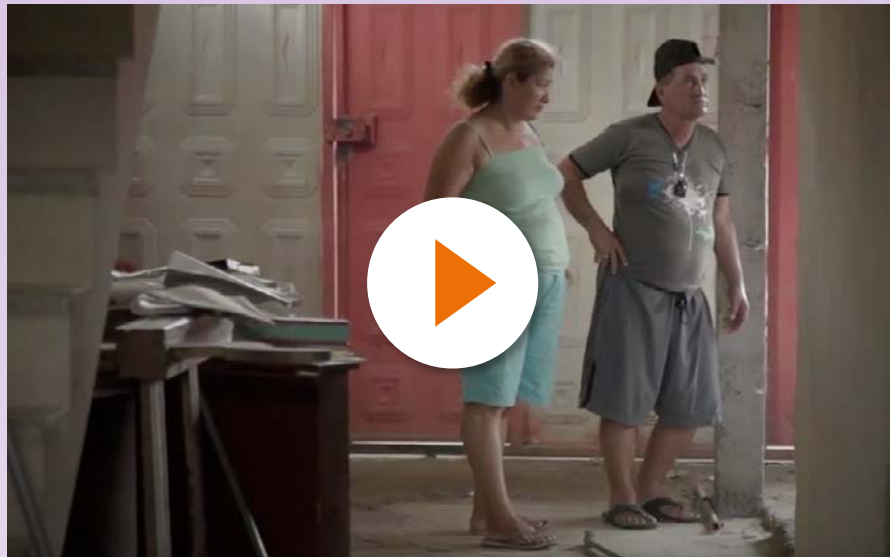
LIDIA MENENGA, EN MOZAMBIQUE

youtu.be/sUS5W5k7RFg

ALBA, EN ECUADOR

youtu.be/R4tkKRRQ6tc

ACTIVIDADE

As mudanzas no clima son un factor importante nos desprazamentos humanos e calcúlase que o serán mesmo máis nos próximos anos. Para profundar, propómosvos realizar un traballo de xornalismo de investigación.

Poderíades comezar por buscar qué países durante este ano padeceron ou están a padecer unha catástrofe natural ou situación ambiental que obrigase a súa poboación a se desprazar. Para levar a cabo a investigación, seleccionade un caso e elaborade unha noticia ou unha reportaxe. Podedes utilizar o formato que máis vos guste (vídeo, mural, presentación en liña, etc.).

Na vosa reportaxe tamén podedes...

- ✓ Situar nun mapa o país ou os países da noticia.
- ✓ Investigar un pouco sobre o número de persoas desprazadas e refuxiadas que actualmente ten o país estudado.
- ✓ Descubrir se, na zona xeográfica onde se encontra o voso país, tamén ocorreron migracións ambientais por causa de inundacións, terremotos, secas, etc., e qué consecuencias tivo.

Déniz, cando téis que fuxir do teu país

Amina

Ola, compañeiros e compañeiras! Como estades a ver nestes días, sempre existiron movementos de poboación, por múltiples razóns. Toda persoa debería ter dereito a saír de calquera país, mesmo do propio, e a regresar se o desexar. Non obstante, non sempre é fácil para as persoas que teñen que marchar por causas ambientais, por conflitos ou por razóns económicas. moitas veces teñen que ser superadas fronteiras físicas, económicas, legais e sociais... mas migrar non é un crime!

A pesar de que a maioría de países do mundo recoñecen a Declaración Universal dos Dereitos Humanos que recolle os dereitos básicos que os estados deberían protexer e fornecer para garantir a integridade e a dignidade de todas as persoas. Millóns de persoas vense obrigadas a abandonar o seu país, arriscando moitas veces a vida, porque nel ven vulnerados os seus dereitos máis fundamentais e a súa vida ameazada.

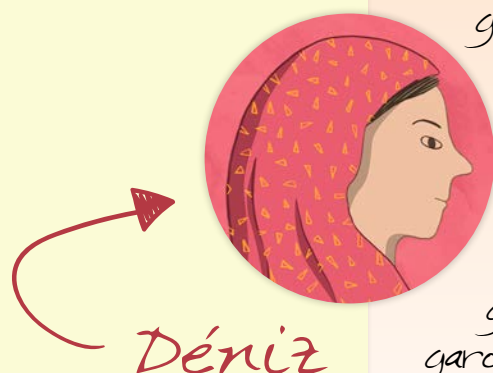
Despois de ver o vídeo, organizade un debate na aula a partir das seguintes preguntas. Primeiro, facédeo en pequenos grupos e, despois, poñede en común os vossos comentarios.

MIGRAR NON É UN CRIME

youtu.be/h6WCTswxl1s

- ✓ Que cousas vos sorprenderon? Por que?
- ✓ Por que se titula *Migrar non é un crime*?
- ✓ Por que as persoas viaxamos e nos movemos?
- ✓ Se todas as persoas temos dereito a saír do noso país, por que non se cumpre este dereito?
- ✓ A quen pode interesar que millares de persoas en movemento non poidan cruzar as fronteiras libremente?

Déniz

Agora gustaríame presentarvos unha amiga. Chámase Déniz. Ela, coma min, tamén tivo que deixar a súa casa, e quere contarnos o motivo:

Ola, son Déniz. O meu nome significa "mar". Nacín na Siria, mais agora o meu país está en guerra. Coa miña familia vivíamos tranquilamente en Damasco. Meu pai traballaba nunha escola -é profesor-, miña nai traballaba nunha empresa de turismo, meu irmán ía á escola e eu á universidade. Tiñamos unha vida normal como a vosa. Mais comezou a guerra e tivemos que fuxir. As bombas chegaron a Damasco e marchamos para outra cidade, onde tiñamos familiares. Alí estivemos un ano, mais ao final tamén tivemos que marchar corríamos demasiado perigo. As bombas e a violencia eran cada vez máis próximas e frecuentes.

Non hai nada máis triste que ver como se destrúe todo o que coñeciches, non volver ver a persoas próximas e amigas. Fuximos por mar con dirección á Europa e conseguimos chegar á Grecia. Agora estamos nun **campo de refuxia-**
dos neste país esperando poder ir á Alemaña, onde vive a irmá de meu pai, e así poder reconstruír a nosa vida, retomar os meus estudos, traballar e, en definitiva, vivir en paz.

En 2012, Siria tiña unha poboación de 22 millóns de habitantes. En 2016, calcúlase que a súa poboación non chega aos 18 millóns de habitantes. Máis de 5 millóns de habitantes sirios fuxiron como **refuxiados** a outros lugares do planeta, por mar, por terra... Estar a fuxir constantemente das bombas non é fácil para ningún.

ACTIVIDADE

Convídevos a ver un vídeo sobre a experiencia de fuxir e buscar refuxio por causa dun conflito. É o testemuño dunha nena chamada Malak.

Despois, en pequenos grupos, podedes comentar o que vistes seguindo esta guía e compartídeo cos demais.

PERIGOSA VIAXE EN BARCO A GRECIA

A TRAVÉS DOS OLLOS DUNHA NENA REFUXIADA SIRIA UNICEF

youtu.be/Nkjg1n4_lBo

Que é o que máis vos chama a atención do vídeo? Que sentimentos expresa? Como vos sentistes?

Como credes que reaccionaríades vós nunha situación similar?

Que podemos facer para seren garantidos os dereitos das persoas que foxen de conflitos, isto é, os dereitos das persoas que teñen dereito a refuxio?

Facede unha lista de diferentes accións ou propostas.

No mundo, máis de 60 millóns de persoas víronse forzadas a fuxir dos conflitos, e varios millóns máis fixérono por culpa da pobreza e da mudanza climático. Son persoas que migran por necesidade e deben ser atendidas e protexidas conforme o establecido pola lei. Propóñovos que vexades o vídeo.

DEREITO AO REFUXIO

youtu.be/e2C_LfGjXRQ

Despois, podedes investigar un pouco máis sobre ideas e conceptos que aparecen no vídeo:

Deseñade un póster que presente o que descubristes na actividade anterior. Podedes pólo na aula ou nun lugar onde sexa máis visíbel e poida chegar a máis xente.

Que significa ser unha persoa refuxiada? Que dereitos ten unha *persoa refuxiada*? Que é o dereito de asilo?

Que diferenzas hai entre unha persoa refuxiada e os resto das persoas emigrantes?

Por que se fala de “devolucións en quente”?

De quen é a responsabilidade de protexer as persoas refuxiadas e os seus dereitos?

Por que esta campaña esixe dereito ao asilo transparente e xusto?

Non te deixes enlear

Amina

Até agora contámosvos a nosa historia e as razóns por que deixamos os nosos lares. A decisión de marchar e a viaxe poden ser tan difíciles! Mais a chegada ao novo lugar tamén pode selo. As persoas desprazadas non sempre son ben recibidas polos habitantes do lugar e xorden fenómenos sociais de rexeitamento. Os recentemente chegados son percibidos como "os outros", diferentes, estraños, e proliferan os rumores sobre a poboación emigrante. Afirmacións que se difunden dunha persoa a outra sen que se demostre a súa veracidade e ás que damos crédito, non porque existan probas directas que as sosteñan. E é que os rumores nacen e se propagan con facilidade precisamente porque corroboran ideas ou crenzas preconcebidas, tales como estereotipos ou prexuízos sobre os estranxeiros, os recentemente chegados.

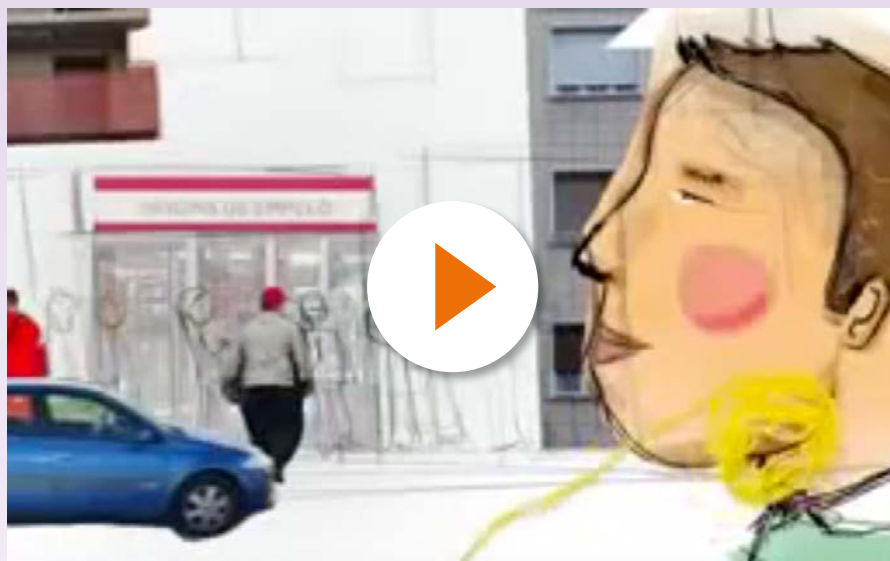
Hoxe en día, da mesma forma que no pasado, o colectivo emigrante é a cabeza de turco que certos círculos políticos e mediáticos sinalan como responsábel por moitos dos problemas sociais e económicos que sofre un país. Aos poucos, foi penetrando unha imaxe "dos outros" como categoría con que se compite e que é percibida como inimiga. Neste contexto, proliferan os rumores sobre a poboación emigrante, que dificultan a boa convivencia, acollida e integración.

Convidovos a ver o vídeo **Non te deixes enlear** e a que, en pequenos grupos, respondades ás seguintes preguntas:

NON TE DEIXES ENLEAR

youtu.be/FDIs-hFgl-s

- ✓ Que é un rumor? Que nos provoca? Por que son creados?
- ✓ Por que o vídeo se titula *non te deixes enlear*?
- ✓ Quen transmite os rumores?
- ✓ Anotade os rumores que aparecen como afirmacións no vídeo e buscade información para saber se son certas. Podedes repartir os rumores – un para cada grupo – e así buscar informacións, datos e argumentos que os desmintan e despois pór todo en común.

Podedes contactar con organizacións ou asociacións do voso contorno que traballen con colectivos de emigrantes e que vos poderán axudar a encontrar argumentos para rebatelos.

Agora que xa sabemos o que é un rumor, imos analizar coas compañeiras e os compañeiros da aula se no lugar onde vivides existen rumores parecidos aos do vídeo. Actuar perante un rumor é importante para asegurar o respecto por todas as persoas. Pensar de forma crítica e analizar a información que nos chega é esencial para non caer na trampa dos rumores. Buscar datos e información fiábel é a ferramenta fundamental para combatelos. Por iso, propómosvos analizar algúns dos rumores máis comúns que existen na vosa cidade, na vosa vila, no voso barrio, etc., sobre diferentes colectivos.

Unha vez detectados, podedes traballar en grupo, tratando de buscar informacións, datos e argumentos que os desmintan e despois pór todo en común.

Ficha caza-rumores

Rumor:

Persoas a quen afecta:

Ónde se difunde o rumor:

Ficha caza-rumores

Argumentos e datos que o desmintan:

.....

.....

.....

Cómo podemos mudar este rumor:

.....

.....

.....

.....

Igualmente, podedes deseñar unha exposición con paneis ou carteis para cada rumor, con argumentos e datos que os desmintan. Así poderedes dar a coñecer o que descubrimos ás nosas familias, ao centro, ao barrio... a todo o mundo.

Tamén podedes buscar por Internet; en moitos países puxéronse en marcha campañas para denunciar, rebater e desmentir rumores e afirmacións falsas sobre diferentes colectivos e persoas.

Estes recursos poden axudarvos a desmentir algúns rumores e mitos:

- ✓ Mitos sobre persoas emigrantes: OMAR
www.lavanguardia.com/vida/20150410/54429787423/desmontando-peores-mitos-inmigracion.html
- ✓ Datos que desmontan os falsos mitos e lendas sobre a inmigración:
www.huffingtonpost.es/2015/11/29/mitos-falsos-migracion_n_8398132.html
- ✓ Web sobre a contribución dos emigrantes no Reino Unido: contribute.migrantsrights.org.uk
- ✓ Mitos para as persoas que queren migrar:
www.mequieroir.com/migracion/guias/mitos-realidades-emigracion

Actúa. Propostas de acción

Amina

Compartimos convosco o difícil que é tomar a decisión de abandonar o país e a familia. É moi doloroso e esixe moito valor. As persoas que toman esta decisión deben ser respectadas, acollidas e acompañadas.

Déniz

Tamén descubrimos que hai que loitar para combater a inxustiza e a desigualdade. E o mellor de todo é saber que entre todos e todas, sexamos de onde sexamos e alí onde esteamos, poderemos construír un mundo mellor, máis plural, feliz e en paz.

Amina

Agora é o voso momento de dardes a coñecer todo o que fixestes, o que aprendestes e polo que imos loitar. Necesitamos ser moitos máis para que os dereitos humanos non teñan fronteiras.

ACTIVIDADE

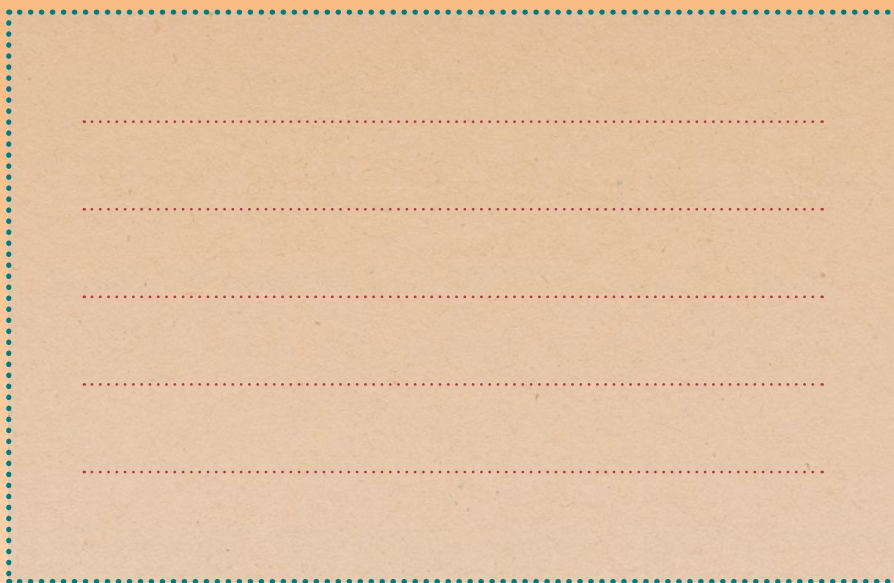
Canción "Dereitos sen fronteiras"

Moitos artistas no mundo utilizan a música para recordar que todas as persoas temos dereito a nos mover libremente, así como a gozar dunha vida digna e en paz. Por iso, propóñovos que entre todos e todas creemos unha canción que fale do dereito das persoas a se desprazaren libremente e sirva como manifesto para denunciar a situación en que viven millóns de persoas no mundo.

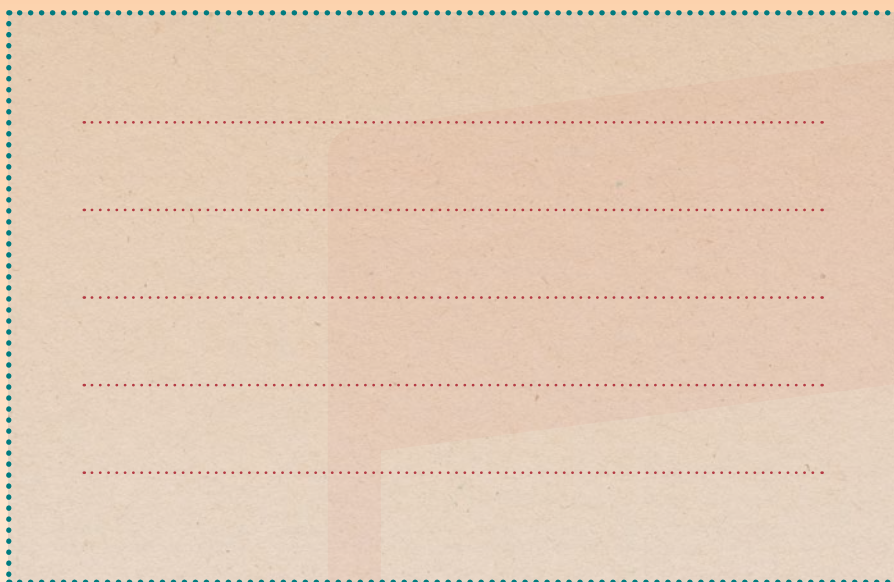
Con todo o que estades a aprender, con certeza sairán ideas magníficas para a canción. Porémoslle ritmo e... a cantar todo o mundo! Para escribir a canción, teredes que vos pór de acordo e escribir entre todos e todas as distintas. Podedes aproveitar o ritmo e a música dunha canción que vos guste ou inventalos se preferirdes.

Estrofa 1:

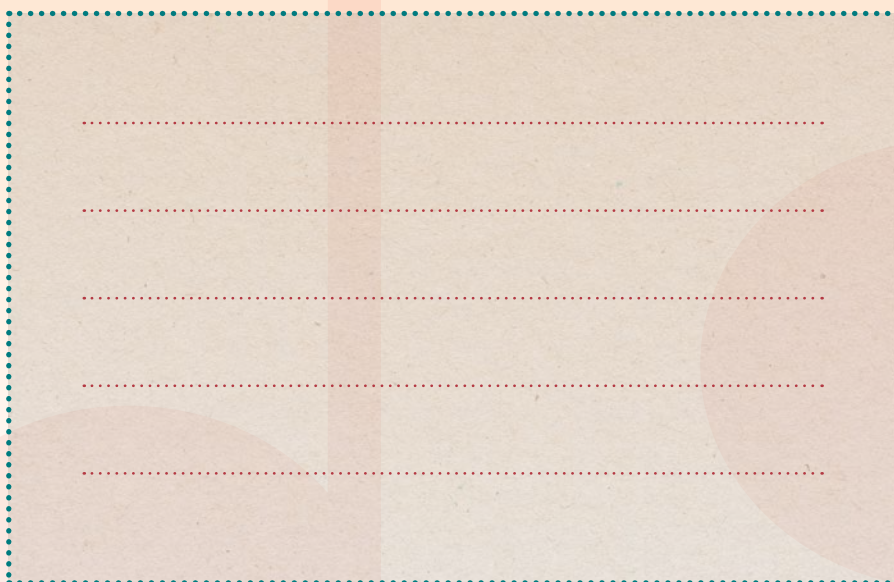
Sentimentos e emocións das persoas cando deben abandonar casa, familia e territorio.

A rectangular box with a dotted green border, containing five horizontal dotted red lines for handwriting practice.*Estrofa 2:*

Por que as persoas nos movemos? A historia sempre se repite.

A rectangular box with a dotted green border, containing five horizontal dotted red lines for handwriting practice.*Estrofa 3:*

O dereito a nos desprazarmos libremente. A situación das mulleres.

A rectangular box with a dotted green border, containing five horizontal dotted red lines for handwriting practice.

Estrofa 4:

Non te deixes enredar polos rumores.

Estrofa 5:

E que podemos facer polo dereito das persoas a se desprazaren libremente?

Para vos inspirar, podedes procurar exemplos de cancións que falen desas situacións, de persoas que se desprazan, persoas que deixan as súas terras para ir à cidade, persoas que perden a vida no traxecto fuxindo de guerras ou da pobreza, etc.

Como ides dar a coñecer o voso manifesto-canción?

Buscade ideas para que sexan ouvidas polo maior número posíbel de persoas. Por exemplo, podedes gravala en vídeo e promovela no voso centro ou colocala nas redes sociais xunto con outras canción que encontrarades e que reivindiquen a liberdade de circulación ou de movemento con **#DerechosEnMovimiento**.

Yacu

Amaru

Acción simbólica: O muro das inxustizas

Son moitas as accións que podemos facer desde o noso contorno máis próximo para reivindicar a liberdade de movemento das persoas e dar a coñecer a loita de homes e mulleres para conseguir unha vida digna.

Anímovos a organizar no voso centro unha acción simbólica para denunciar a vulneración de dereitos das persoas emigrantes e, para iso, propóñovos que construíamos un muro con tetrabricks, unha parede coa que denunciaremos todo o que vimos durante estas semanas: as causas por que tantas persoas se deben desprazar, a vulneración de dereitos, a falta de empatía coas persoas que migran, etc.

Non esquezaades difundir
todo lo que fagades con:

#DerechosEnMovimiento

*Despois, derrubaremos o muro xuntos. Tirade
fotografías dos vosos muros e enviádenlas
e difundídeas de todas as formas que se vos
ocorran para que se ouza e vexa que somos
moitas as persoas que queremos DEREITOS
SEN FRONTEIRAS!*

*Podedes realizar esta acción no voso centro,
nalgún espazo público ou representativo
da vosa vila ou cidade e fomentar así
a concienciación cidadá e axudar á
sensibilización.*

*Até
sempre!*

Glosario¹

ACNUR:

A Oficina do Alto Comisionado das Nacións Unidas para os Refuxiados foi creada no día 14 de decembro de 1950 pola Asemblea Xeral das Nacións Unidas. Ten o mandato de dirixir e coordinar a acción internacional para protexer e resolver os problemas das persoas refuxiadas e apátridas en todo o mundo. Traballa para garantir que todas as persoas poidan exercer o seu dereito a procurar asilo e a encontrar protección noutro estado. Ademais, identifica solucións duradeiras para os refuxiados, como a repatriación voluntaria en condicións dignas e seguras, a integración local ou o reasentamento nun terceiro país.

Asilo:

Protección ou refuxio que dá un país ás persoas estranxeiras que recoñece como refuxiadas. O recoñecemento do dereito de asilo dunha persoa implica, ademais, que o Estado lle conceda a documentación e a autorización necesarias para residir e traballar.

Campo de refuxiados:

Un campo de refuxiados é creado para dar abrigo, durante un período determinado, a un grupo de persoas

que tiveron que deixar o seu lar e agora procuran un lugar mellor onde poder refacer as súas vidas. Os habitantes dun campo de refuxiados non só necesitan un lugar en que durmir, senón tamén alimentos e asistencia médica. Os desprazados que chegan a un campo de refuxiados fano con diferentes necesidades. Ás veces, a súa situación soluciónase nun prazo breve, mais outras teñen que ficar alí durante anos. Por exemplo, os refuxiados de Kosovo en Albania estiveron no campo tan só tres meses, mais os de Somalia viven nos campos de Kenya desde 1991. Despois de todo este tempo, foron construíndo unha verdadeira comunidade coas necesidades propias dunha cidade, que necesita unha planificación específica.

Convención de Xenebra de 1951 sobre o Estatuto dos Refuxiados e su Protocolo Adicional de Nova York de 1967:

Bases legais que, desde a súa aprobación, permitiron protexer millóns de persoas refuxiadas en todo o planeta. Ambos os documentos establecen quen é unha persoa refuxiada, así como os mecanismos de protección e asistencia, e os dereitos sociais

que os Estados asinantes deben garantir.

Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH):

Documento declarativo adoptado pola Asemblea Xeral das Nacións Unidas na súa Resolución 217 A (III), a 10 de decembro de 1948 en París. Nos seus 30 artigos recolle os dereitos humanos considerados básicos, a partir da carta de San Francisco (26 de xuño de 1945). Os dereitos humanos son dereitos inherentes a todos os seres humanos, sen calquera distinción de nacionalidade, lugar de residencia, sexo, orixe nacional ou étnica, cor, relixión, lingua, ou calquera outra condición. Todos temos os mesmos dereitos humanos, sen calquera discriminación. Estes dereitos son interrelacionados, interdependentes e indivisíbeis.

Emigración:

Acto de saír dun Estado co propósito de se asentar noutro. As normas internacionais de dereitos humanos establecen o dereito de toda persoa a saír de calquera país, incluído o seu. Só en determinadas circunstancias o Estado pode impor restricións

¹ Fontes:

Amnistía Internacional: www.es.amnesty.org/en-que-estamos/campanas/yoacojo/glosario-de-terminos

Organización Internacional sobre las Migraciones (OIM), glosario básico: publications.iom.int/system/files/pdf/imL_7_sp.pdf

a este dereito. As prohibicións de saída do país repousan, por vía de regra, en mandatos xudiciais.

FAO:

Organización das Nacións Unidas para a Agricultura e a Alimentación, fundada en 1945. É un dos maiores organismos especializados das Nacións Unidas. O seu principal obxectivo é atinxir un mundo en que impere a seguridade alimentaria elevando os niveis de nutrición, mellorando a produtividade agrícola e as condicións da poboación rural, e contribuíndo para a expansión da economía mundial.

Inmigración:

Proceso polo cal persoas non nacionais ingresan (entran) nun país co fin de se estableceren nel.

Migración:

Movemento de poboación para o territorio doutro Estado ou dentro deste, que abarca todo movemento de persoas sexa cal for o seu tamaño, a súa composición ou as súas causas; inclúe migración de refuxiados, persoas desprazadas, persoas desarraigadas e emigrantes económicos.

Permiso de residencia:

Documento legal expedido polas autoridades competentes dun Estado a un estranxeiro, en que se fai constar que ese estranxeiro ten dereito a vivir no referido Estado.

Permiso de traballo:

Documento legal expedido polas autoridades competentes dun Estado, necesario para o emprego do traballador emigrante no país hóspede.

Persoa desprazada:

Da mesma forma que a persoa refuxiada, unha persoa desprazada tivo que abandonar o seu lar por medo a perder a vida. A diferenza é que, neste caso, non cruzou ningunha fronteira, senón que tenta buscar un lugar seguro no seu propio país.

Persoa refuxiada:

Persoa que se ve obrigada a saír do seu país por temor a ser perseguida pola súa raza, relixión, nacionalidade, opinión política ou outras razóns. Esta definición inclúe tamén as persoas que foxen de conflitos armados ou situacións de violencia xeneralizada. Obter a condición de persoa refuxiada implica as seguintes medidas: autorización de residencia, expedición de documentos de viaxe e de identidade, e autorización para traballar.

Persoa solicitante de asilo:

Persoa que solicita o seu recoñecemento como persoa refuxiada noutro país e que se encontra á espera da resolución da súa solicitude.

Reunificación familiar:

Ferramenta xurídica que permite volver reunir no país de acollida a familia que se viu obrigada a se separar ao fuxir do seu país de orixe. Esta medida mellora a calidade de vida

e a situación social e económica da familia reagrupada.

Reasentamento.

Instrumento de protección para as persoas refuxiadas. Unha persoa é reasentada cando é acollida por un país distinto ao primeiro ao que chegou despois de abandonar o seu país de orixe. O reasentamento existe porque ás veces o primeiro país de acollida non pode garantir a seguridade nin a integridade do refuxiado, porque non pode afrontar a chegada de moitas persoas refuxiadas nun período de tempo ou porque un terceiro país (o de reasentamento) ofrece mellores posibilidades para a integración social da persoa refuxiada. Para algunhas persoas refuxiadas, como nenos, nenas, mulleres sometidas a acoso sexual ou persoas con discapacidade, o reasentamento pode ser unha táboa de salvación.

Repatriación:

O dereito individual dun refuxiado ou dun prisioneiro de guerra de regresar ao país de orixe en determinadas condicións está previsto en varios instrumentos internacionais. (Convencións de Xenebra de 1949 e Protocolos de 1977, Regulamento sobre as leis e os costumes da guerra terrestre, anexo á carta da Convención da Haia de 1907, instrumentos de dereitos humanos, así como o dereito internacional consuetudinario). O dereito á repatriación é conferido á persoa a título individual e non á autoridade que a retén.

Ademais, a repatriación está suxeita á obrigação da autoridade de liberar as persoas que poden ser escollidas (soldados e civís) e á obrigaçión do país de orixe de recibir os seus propios nacionais.

Repatriación voluntaria:

Retorno ao país de orixe de persoas que reúnen os requisitos como consecuencia do desexo libremente expresado de regresar.

Repatriación involuntaria/forzosa:

Repatriación de refuxiados ao país de orixe que o país receptor fomenta cando crea circunstancias que non deixan ningunha outra alternativa aos refuxiados máis que a da repatriación. Como a repatriación é un dereito persoal (distinto da expulsión ou da deportación, orixinalmente vinculadas á soberanía do Estado), nin o Estado da nacionalidade, nin o de residencia temporal, nin tampouco o que exerce a xurisdición sobre eles pode proceder á repatriación contra a vontade dunha persoa que pode ser escollida, trátase dun refuxiado ou dun prisioneiro de guerra. De acordo co dereito internacional contemporáneo, os prisioneiros de guerra ou

refuxiados que recusan ser repatriados, particularmente se teñen motivos de sentir temor no seu propio país, deben ser protexidos e beneficiarse, se for posíbel, de asilo temporal ou permanente.

Rutas legais e seguras:

Serie de ferramentas e figuras xurídicas utilizadas para protexer os dereitos das persoas que se ven obrigadas a abandonar os seus países debido a conflitos armados, persecucións, pobreza, etc. Entre elas, destacan a figura do reasentamento, a protección subsidiaria ou o reagrupamento familiar.

Traficante:

Intermediario que despraza persoas co fin de obter un beneficio económico u outro por medio do engano, a coerción e/ou outras formas de explotación. A intención ab initio do traficante é a de explotar á persoa obxecto da acción e obter un beneficio ou unha ganancia desa explotación

Trata de persoas:

Captación, transporte, traslado, acollida ou recepción de persoas, recorrendo á ameaza ou ao uso da forza ou outras formas de coacción, ao fraude, ao engano,

ao abuso de poder ou dunha situación de vulnerabilidade ou á concesión ou recepción de pagamentos ou beneficios para obter o consentimento dunha persoa que teña autoridade sobre outra, con fins de explotación (art. 3 (a) do Protocolo para previr, suprimir e sancionar a trata de persoas, especialmente mulleres e nenos, que complementa a Convención das Nacións Unidas contra a Delincuencia Organizada Transnacional, 2000).

Visado:

Selo colocado por unha oficina consular no pasaporte ou no certificado de identidade que indica que o oficial, no momento da expedición, considera que o titular está na categoría de non nacionais do Estado emisor que pode ser admitido no seu territorio, de acordo coas normas legais. O visado establece os criterios de admisión nun Estado. A práctica internacional evoluciona cara sistemas automatizados de lectura de visados impresos en etiquetas ou rótulos con dispositivos de seguridade, en conformidade coas normas da Organización da Aviación Civil Internacional (OACI).

